

**Program działania Muzeum Zamkowego
w Pszczynie
na lata 2023 - 2030**

Muzeum Zamkowe w Pszczynie otwarło swoje podwoje dla zwiedzających w dniu 9 maja 1946 roku, prezentując wystawy we wnętrzach pałacu, którego ostatni właściciele, Hochbergowie, przebudowali go w stylu francuskiego baroku. Pierwszym dyrektorem nowo utworzonego muzeum był dr Józef Kluss, także konserwator Województwa Śląskiego i przedwojenny kustosz Belwederu w Warszawie, następnie Leon Leszczyński, miejscowy nauczyciel, ponownie dr Józef Kluss, Ignacy Płazak, p.o. Maria Frydrych, dr Janusz Ziemiński oraz p.o. dr Jan Kruczek. W wyniku konkursu ogłoszonego w 2000 roku, z dniem

1 lutego 2001 roku objąłem stanowisko dyrektora Muzeum Zamkowego w Pszczynie.

Przedstawiony poniżej program działania Muzeum zawiera przede wszystkim główne kierunki działalności, które będą, jeżeli zajdzie taka potrzeba, modyfikowane, z uwzględnieniem możliwości finansowych instytucji.

Działalność Muzeum w Pszczynie do roku 2021 skupiała się na prezentacji zwiedzającym wnętrz pałacowych, których wystrój pochodzi głównie z 2. poł. XIX w., zaś wyposażenie także z początków wieku XX. Wnętrza te zostały pieczołowicie odtworzone przy wykorzystaniu zachowanego, autentycznego wyposażenia i na podstawie doskonale zachowanych fotografii z roku ok. 1915, inwentarzy, gwaszy Karla Oenike z 1907 r. oraz innych materiałów ikonograficznych. Działania te zostały docenione przez pozarządową organizację Europa Nostra z siedzibą w Hadze, która wyróżniła Muzeum Zamkowe w Pszczynie dyplomem ze stosownym wpisem i brązową plakietą. Należy podkreślić, iż oryginalne wyposażenie zamku pszczyńskiego zachowało się do naszych czasów w ok. 80%, co jest ewenementem w Polsce, a nawet w Europie kontynentalnej.

Muzeum Zamkowe jako przykład dawnej rezydencji, jest licznie odwiedzane przez turystów, młodzież szkolną, grupy specjalistyczne. Liczba zwiedzających od 2001 r. z roku na rok zwiększała się o ok. 10%, by przekroczyć liczbę 300 tysięcy zwiedzających rocznie.

Jednym z wielu moich celów jest odzyskanie dla Muzeum dóbr, należących dawniej do rodziny Hochbergów. W wyniku wieloletnich starań, w dniu 28 czerwca 2013 roku Muzeum Zamkowe przejęło od Gminy Pszczyna, w drodze umowy użyczenia, Stajnie Książęce, zaś w dniu 19 października 2021 roku podpisałem akt notarialny, w wyniku którego Muzeum Zamkowe stało się ich właścicielem. Należy zaznaczyć, że zostały one odrestaurowane ze środków unijnych (z wkładem własnym Województwa Śląskiego i Urzędu Miejskiego w Pszczynie).

W dniu 5 lipca 2018 r. Skarb Państwa przekazał nieodpłatnie Zameczek Promnice na własność Muzeum.

Muzeum Zamkowe w Pszczynie uzyskało niezwykle rzadką okazję tworzenia dwóch miejsc muzealnych od podstaw, co jest procesem długotrwałym, żmudnym i wymagającym wiedzy, doświadczenia i cierpliwości, których nam nie brakuje. Od tego czasu działalność Muzeum prowadzona jest w budynku Zamku oraz Stajniach Książęcych oraz w Promnicach. Muzeum proponuje odwiedzającym nie tylko wspaniale urządzone wnętrza pałacowe, ale również szereg wystaw, zarówno stałych jak i czasowych. Goście odwiedzający zamek mogą obejrzeć wystawę **Historyczne wnętrza zamkowe z przełomu XIX/XX w.**, otwartą w 2006 r. **Zbrojownię**, wystawy - **Gabinet Miniatur** (2001 r.), **Znane i Nieznane, Salę Polską, Galeria portretów. W kręgu wolnych panów, hrabiów i książąt pszczyńskich** – otwarta

22 października 2015r, wystawy czasowe: **MEMENTO MORI. Pochówki panów i książąt pszczyńskich** – otwarta 16 września 2016 r., **Klejnoty Księżnej Daisy** – depozyt Muzeum Narodowego w Warszawie, **Gry i zabawy książęce arystokracji, Prezentacje na brytyjskim dworze 1898-1929** – otwarta 15 września 2020 r. zaś w Stajniach - wystawę myśliwską **Na łów, na łów, towarzyszu mój!** oraz konserwatorską wystawę czasową **Im gorsze – tym lepsze** – otwarta 13.06.2020 r. oraz inne wystawy czasowe. Ten profil działania sprawdził się w praktyce, został zaakceptowany przez Radę Muzeum Zamkowego w Pszczynie i będzie kontynuowany.

Realizacja planowanych wydarzeń jest uzależniona jest od wielkości pozyskanych środków finansowych z budżetu Województwa Śląskiego i z przychodów własnych. Dzień 9 maja 2021 był datą szczególną w kalendarzu działalności Muzeum. W tym dniu minęło 75 lat od powstania Muzeum, jednak, ze względu na pandemię, wydarzenia

kulturalne

i edukacyjne, mające na celu podkreślenie wagi tej rocznicy w kontekście dokonań

Muzeum

w minionym okresie, zostały przesunięte na rok 2022.

Lata 2023 - 2030

Wystawy

Na rok 2023 i lata następne planuję dalsze przywracanie pomieszczeniom zamku ich dawnych funkcji – dotyczy to głównie II piętra oraz Sali Lustrzanej, a także piwnic, w których planuję odtworzyć kuchnię, której wygląd będzie nawiązywał do kuchni XIX i XX w. Musi ona jednak znaleźć się w innym pomieszczeniu niż pierwotnie, jako że w czasie remontu w latach 60-tych XX w. w byłej kuchni umieszczono dwa piece CO (wymienione w 2001 roku na nowoczesne piece marki Viessmann).

W latach 2023 - 2030 planuję wystawy, których szczegółowy harmonogram będzie znany w kolejnych latach, ze względu na konieczność montażu finansowego i na długi czas, konieczny do ich przygotowania:

- *Projekt **Mój dziadek był powstańcem**, który ma na celu upamiętnienie stulecia wybuchu trzech powstań śląskich (1919-1920-1921), a także przyłączenia części Górnego Śląska do Polski (1922),*
- ***wystawa prac malarskich i graficznych Józefa Łysakowskiego,***
- ***- wystawa rekonstrukcji historycznych strojów rekreacyjnych i sportowych we współpracy z Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie,***
- ***"Europejski fajans delikatny z XIX wieku. Kolekcja profesora Wojciecha Kowalskiego"**
Na wystawie zaprezentowanych zostanie 258 przedmiotów z fajansu delikatnego wykonanych różnych manufakturach europejskich. Będą to przedmioty z Polski, Anglii, Belgii, Czech, Francji, Hiszpanii, Holandii, Luksemburga, Łotwy, Niemiec, Portugalii, Rosji, Szwecji, Ukrainy i Węgier. Wystawie towarzyszyć będzie obszerny katalog zawierający szczegółowe omówienie i fotografie wszystkich obiektów,*
- ***Wystawa czasowa poświęcona księżętom pszczyńskim z linii Anhalt-Köthen-Pless.**
Zakładamy współpracę z instytucjami podejmującymi podobną tematykę: Archiwum Państwowe w Katowicach oddział w Pszczynie, Kulturstiftung Dessau-Wörlitz oraz Köthen Kultur und Marketing GmbH. Wystawa będzie podejmować problematykę arystokratycznego rodu w kontekście historycznym, artystycznym, gospodarczym oraz*

obyczaju dworskiego. Oparta będzie o kwerendę archiwalną, zabytki ze zbiorów Muzeum Zamkowego oraz artefakty z innych muzeów w Polsce i Niemczech.

- **Wystawa stała "Zbrojownia Zamkowa" (2026-2028).**

Nowa aranżacja wystawy stałej "Zbrojownia Zamkowa" będzie uwzględniać wprowadzenie nowych nabytków Muzeum, zredukowanie ilości depozytów. Obecny nacisk na zagadnienia estetyczne przeniesiony zostanie na narrację historyczną i walory edukacyjne. Planuje się zastosować nowoczesne rozwiązania ekspozycyjne,

- **Modyfikacja wystroju pomieszczeń wchodzących w skład ekspozycji "Wnętrz XIX i XX-wiecznych" oraz rekonstrukcja kolejnych wnętrz i włączenie ich do ekspozycji,**

- **Modyfikacja wystroju Sypialni w Apartamencie księcia oraz Galerii II piętra.**

Od momentu otwarcia wyżej wymienionych pomieszczeń dla publiczności minęło już trzydzieści kilka lat. W tym czasie dzięki badaniom historycznych materiałów źródłowych zmieniła się nasza wiedza i stań badań na temat wyglądu niektórych pomieszczeń zamkowych. Ponieważ głównym celem Muzeum jest przywracanie historycznego, autentycznego wyglądu wnętrz zamkowych, zasadnym jest modyfikacja wyglądu tych pomieszczeń, tak by był on zgodny z tym z czasów ostatnich właścicieli, rodziny książęcej Hochberg von Pless. Za swą działalność na tym polu Muzeum zostało uhonorowane nagrodą Europa Nostra, przyznaną "za skrupulatne odnowienie wnętrz zamkowych wraz z wyposażeniem, oparte na drobiazgowych historycznych badaniach, które przywróciły blask z początku XX wieku".

- **Rekonstrukcja 3 pokoi gościnnych w środkowym skrzydle na II piętrze zamku pszczyńskiego**

Na II piętrze zamku pszczyńskiego w czasach rządów ostatnich właścicieli - książąt Hochberg von Pless - znajdowały się pokoje dzieci książęcych oraz pokoje gościnne. Dziś znaczna część tych pomieszczeń została przeznaczona na różne wystawy stałe i czasowe. Istotnym jest jednak, by przywrócić dawny wygląd choć kilku dawnym pokojom gościnnym i włączyć je w ekspozycję "Wnętrz "XIX i XX-wiecznych", by tym samym goście odwiedzający nasze Muzeum mieli pełniejszy obraz dawnego domu magnackiego. Trzy dawne pokoje gościnne w środkowym skrzydle wytypowane do rekonstrukcji to dwie dawne sypialnie (damska i męska) połączone salonikiem. Rekonstrukcja zostanie przeprowadzona przede wszystkim w oparciu o zachowane archiwalne fotografie tych wnętrz z ok. 1915 r. oraz ich inwentarz z tego samego okresu. Po dziś dzień w pokojach

tych zachowały się oryginalne drewniane parkiety i boazerie, a także sztukaterie.

Zachowała się także część oryginalnego wyposażenia. Zadanie wpisuje się w nadrzędny cel Muzeum, jakim jest przywracanie dawnego wyglądu wnętrz zamkowych.

- ***Rekonstrukcja dawnych wnętrz gospodarczych - dawne pomieszczenia kuchenne, pomieszczenie do czyszczenia i przechowywania sreber oraz naczyń stołowych i kuchni kawowej***

W części piwnic zamku pszczyńskiego znajdują się dawne pomieszczenia kuchni oraz spiżarni,

a na I piętrze kuchni kawowej i sreber. Zachowały się w nich m.in. oryginalne kafle na ścianach, płytki podłogowe, półki, zlewy, marmurowy basen na ryby, szafki do przechowywania porcelany i sreber, zlew do mycia sreber czy piec. Wnętrza mają charakter unikatowy w skali całego kraju i istnieje możliwość odtworzenia ich wyposażenia w oparciu o Inwentarz Zamku z 1915 r. Pomieszczenia stałyby się częścią ekspozycji "Wnętrz XIX i XX-wiecznych", będąc doskonałą ilustracją tego, jak wyglądało zaplecze kuchenne-gospodarcze arystokratycznej rezydencji oraz stanowiąc miejsce działań edukacyjnych

i popularyzacji lokalnego dziedzictwa.

We wnętrzach tych obecnie znajdują się pomieszczenia socjalne oraz pracownie Muzeum. Niezwykle istotnym dla zachowania historycznej tkanki zabytkowych wnętrz będzie przekształcenie ich w ekspozycję muzealną.

W ramach zadania zaaranżujemy również przestrzeń komunikacyjną (np. korytarz łączący wystawę "Zbrojownia" z dawnym zapleczem kuchenne-gospodarczym - obecnie część wystawy czasowej "Memento Mori"), wykorzystując do tego celu dawne obiekty z wyposażenia gospodarczego zamku (byłyby prezentowane w gablotach wzdłuż ścian).

Będzie to swego rodzaju prezentacja technologii i urządzeń technicznych wykorzystywanych w dawnych rezydencjach. Można tam pokazać m.in. takie obiekty jak: fragmenty instalacji wodnych (krany, kurki, rury, zawory), wąż strażacki, urządzenie do podgrzewania wody, pisuary, umywalki, rezerwuar ceramiczny z pokrywą, tablice marmurowe z wyłącznikami prądu, gaśnica, zawiasy drzwiowe z orłem Adler, fragment urządzenia do pomiaru w amperach (Langsam. Einsehal... Type 32. 10 amp.), aparat telefoniczny Deutsche Telephonewerke GmbH Berlin D.R.P 4879, mechanizm dzwonka w drewnianej obudowie, urządzenie techniczne z ciężarkami, urządzenie techniczne (pompa?), listwa z okuciami Knoke & Dressler Fabrik von Sanitats Artkeln Dresden, urządzenie strzelnicze Carl Thieme-Voight + K.G. Dresden i wiele, wiele innych. Ponieważ

przeznaczenie i funkcja dużej liczby obiektów bądź ich zachowanych fragmentów nie zostały jeszcze ustalone, nawiążemy współpracę ze specjalistami zajmującymi się historią techniki bądź też uczelniami technicznymi i takie badania połączymy z zajęciami edukacyjnymi. Wiele informacji na ten temat odnajdziemy też w Archiwum Państwowym w Katowicach Oddział w Pszczynie.

- **Peregrynacje władców pszczyńskich**, Ludwik Anhalt - na przykładzie Anhaltów i Hochbergów, ze zbiorów własnych, Archiwum Państwowego w Katowicach, Oddział w Pszczynie i Kulturstiftung Dessau Woerlitz (Niemcy),
- **Okropności wojny** - prezentacja fotografii stereotypowych z czasów I wojny światowej – Zbiory Muzeum Zamkowego w Pszczynie,
- **Wystawa wyrobów ze srebra**, ze zbiorów własnych,
- **Wystawa miniatur – nowa odsłona**, z własnej kolekcji, liczącej ponad 400 eksponatów, jednej z największych w Polsce,
- **Dziecięce lata ksiąg pszczyńskich**, ze zbiorów własnych,
- **Polowanie – sztychy Johanna Eliasa Ridingera (1698 – 1767)**, ze zbiorów własnych,
- **Niezwykłe kobiety na dworze pszczyńskim**,
- Nowa odsłona wystawy fotografii ze Studia Lafayette, **Księżna von Pless: Szczęśliwe lata oraz Hochbergowie**, ze zbiorów Victoria & Albert Museum w Londynie i własnych,
- **Damy, filantropki, panie domu**,
- **Michał Świąch fotografie i warsztat. Pszczyna dawniej i dzisiaj**, wystawa przybliżająca postać pszczyńskiego fotografa, uwieczniającego przedwojenną i powojenną Pszczynę,
- **Wystawy i spotkania z motoryzacją w ramach Industriady**, corocznie w czerwcu,
- **Industriada - Polskie motocykle ze zbioru śląskich kolekcjonerów**,
- **Industriada - Samochody dygnitarzy polskich**, współpraca z Tomaszem Szczerbickim,
- **Wystawy pokazujące dorobek artystów pracujących na Śląsku**,
- **Wystawy ukazujące ciekawe trendy w sztuce polskiej i światowej**.

Działalność wydawnicza 2023 - 2030

(realizacja uzależniona od wysokości przychodów własnych):

- a) **W. Kowalski, Europejski fajans delikatny z XIX wieku. Kolekcja profesora Wojciecha Kowalskiego” – 2023r.**
- b) **Publikacja polskiego, krytycznego przekładu książki: Carl Weigelt, „Die Grafen von Hochberg vom Fürstenstein”, Breslau 1896.**

Jest to najbardziej znacząca pozycja opisująca historię rodu Hochbergów od średniowiecza

po koniec XIX w. oparta w znacznej mierze na nieistniejących już materiałach źródłowych.

c) Publikacja polskiego przekładu pamiętników hr. Anny zu Solms-Baruth, córki Hansa Heinricha XI pt. „Vergangene Zeiten”.

To cenny materiał źródłowy do dziejów Zamku pszczyńskiego i księżąt von Pless. Dotąd niepublikowany.

d) Opracowanie i wydanie drukiem albumów pamiątkowych księżnej Daisy von Pless ze zbiorów Muzeum Zamkowego w Pszczynie

W zbiorach Muzeum znajdują się 3 albumy pamiątkowe księżnej Daisy von Pless (1873-1943). W albumach tych odnajdziemy wiele archiwalnych fotografii, autografów, rysunków, sentencji, wycinków czy pocztówek. Celem Muzeum jest opracowanie i wydanie albumów drukiem wraz z opracowaniem. Opracowanie objęłoby m.in. identyfikację autografów wraz z przygotowaniem krótkich informacji na temat osób, które dokonały wpisów, tłumaczenie sentencji i wierszy, przygotowanie opisów do fotografii etc. W opracowaniu znalazłyby się także fragmenty wspomnień księżnej Daisy von Pless dot. osób, których wpisy pojawiają się w albumach, jak również te związane z konkretnymi wydarzeniami czy osobami ukazanymi na zdjęciach. Wydawnictwo będzie doskonałym materiałem źródłowym na temat historii księżąt pszczyńskich, ale także historii arystokracji europejskiej końca XIX i XX wieku, swego rodzaju studium epoki i obyczajów. Warto podkreślić, że zdecydowana część fotografii znajdujących się w albumach nie była nigdy publikowana, będzie to zatem wydawnictwo o charakterze unikatowym. Należy zaznaczyć, że "gromadzenie, udostępnianie i trwała ochrona zbiorów z zakresu sztuki polskiej i obcej oraz historii, ze szczególnym uwzględnieniem dziejów zamku i ziemi pszczyńskiej na tle rozwoju architektury i historii obyczaju europejskich rezydencji" należy do najważniejszych statutowych działań Muzeum.

e) Daisy, J. Koch – biografia księżnej von Pless - wznowienie,

f) Przewodnik po Pokojach Portretowych,

3 pokoje z portretami właścicieli zamku i ich rodzin. Kompendium wiedzy o rodach panujących w Pszczynie od wieku XVII do wieku XX oraz portrety osób nieznanymi,

- g) **Kalendarz muzealny na lata 2023 – 2024,**
- h) **Studium muzealne,** zawierające wykłady wygłoszone dla publiczności naszego muzeum, w czasie co miesięcznych czwartkowych spotkań Sali lustrzanej Zamku,
- i) **Srebra na Zamku w Pszczynie - katalog,**
- j) **Katalog rzeźby** ze zbiorów Muzeum,
- k) **Katalog sztychów Johanna Eliasa Ridingera** ze zbiorów Muzeum Zamkowego w Pszczynie,
- l) **Katalog – Martwa Natura,** zbiory własne
- m) **Katalog mebli,** zbiory własne,
- n) **Wazy cache-pot,** katalog, zbiory własne
- o) **Życie dworskie w Pszczynie w latach 1765 – 1846,** J. Kruczek – przy współpracy z Urzędem Miasta w Köthen i Muzeum Zamkowym w Köthen wydanie w języku niemieckim,
- p) **Kamienie pamiątkowe na ziemi pszczyńskiej,** B. Chwieralski, A. Modrzejewska,
- q) **Monografia Śląskiego Klubu Motocyklowego,** publikacja w kontekście działalności Jana Henryka XV, A. Modrzejewska,
- r) **Przewodnik po Muzeum Zamkowym w Pszczynie,** M. Kluss i J. Kruczek, w językach polskim, niemieckim, angielskim – w miarę potrzeb,
- s) Wznowienie lub nowa odsłona - **Przewodnik dla dzieci,**
- t) Książeczki o naszym muzeum dla dzieci,
- u) druk pocztówek i folderów według zapotrzebowania.

Współpraca międzynarodowa.

Muzeum Zamkowe w Pszczynie współpracuje z wieloma instytucjami polskimi i europejskimi, a mianowicie:

- a) Muzeum w Wörlitz – Kulturstiftung Dessau Wörlitz (Niemcy),
- b) Muzeum Ziemi Górnośląskiej (Oberschlesisches Landesmuseum) w Ratingen-Hösel (Niemcy),
- c) Victoria & Albert Museum w Londynie, (Anglia),
- d) Muzeum Miejskie – Bad Ischl (Austria),
- e) Kaiservilla – Bad Ischl (Austria),
- f) Muzeum Zamkowe Kravaře (Czechy),
- g) Muzeum w Levanger (Norwegia),
- h) Muzeum Górnośląskie w Görlitz (Niemcy),
- i) Muzeum Zamkowe w Köthen (Niemcy)
- j) Muzeum Etnografii i Przemysłu Artystycznego we Lwowie (Ukraina).

Działalność edukacyjna:

Nowoczesna edukacja szkolna kładzie większy nacisk na rozwój umiejętności i kształtowanie postaw niż na samo przekazywanie wiedzy. Przez działania Muzeum w obszarze edukacji dla szkół, chcemy pomóc placówkom oświatowym w kształtowaniu kluczowych kompetencji: uczenia się, kompetencji społecznych i obywatelskich, świadomości i ekspresji kulturowych, a także zachęcać uczniów do zastosowania nabytych umiejętności,

Muzeum Zamkowe w Pszczynie posiada pewnego rodzaju przewagę konkurencyjną. Poprzez szczególnie interesujące, wyjątkowe, niepowtarzalne zasoby może realizować innowacyjną edukację, koncentrując działania wokół tego, czego nie ma gdzie indziej,

Historia miejsca:

poza tradycyjnym oprowadzaniem z przewodnikiem, audio i wideo przewodnikiem, audiodeskrypcją),

- zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży, seniorów,
- oprowadzanie kuratorskie po wystawach,
- *Otwarte Pracownie Konserwatorskie* (pokazy konserwatorskie),

- artystyczne spotkania dla dzieci „Moja przygoda w muzeum” – konkurs plastyczny.

Dziedzictwo Ziemi Pszczyńskiej:

- otwarte wykłady dla miłośników historii
- wspólne projekty z placówkami oświatowymi i organizacjami pozarządowymi

Edukacja muzyczna:

- audycje szkolne z Filharmonią Śląską
- koncerty muzyczne (Sala lustrzana, Stajnie Książęce, Zameczek Myśliwski Promnice)
- kursy mistrzowskie – śpiewacy operowi z różnych stron Europy rozwijają swoje umiejętności u boku światowej sławy tenora, prezentując się pszczyńskiej publiczności i na scenach operowych całego świata
- współpraca z Ogniskiem Muzycznym w Pszczynie – koncerty, pokazy dla rodziców, wspólne projekty

Muzeum Zamkowe w Pszczynie jako trzecie miejsce, poza domem i szkołą,

- projekty edukacyjne z osobami ze szczególnymi potrzebami, cykliczne spotkania z dziećmi do lat 12, które pokazują muzeum jako miejsce przyjazne, umożliwiające doświadczenie dziedzictwa,
  - włączanie do współpracy opiekunów i rodziców uczestników zajęć – budowanie relacji z rodzinami, które zainteresowane są na bieżąco działalnością edukacyjną Muzeum,
- Zameczek Myśliwski Promnice w nurcie edukacji, miejscem edukacji z cennymi narzędziami na wyciągnięcie ręki: historia, okazje, zaprzyjaźnianie się z ludźmi, instytucjami, naturą, dziecięce i dorosłe poczucie własności i miejsc, które stają się bliskie poprzez pozytywne relacje i wspomnienia,**
- stworzenie, przy współpracy ze Śląskim Związkiem Pszczelarzy, edukacyjnej pasieki z zabytkowymi ulami, w otoczeniu Zameczku Promnice.

Inne działania:

- doposażenie Gajówki (m.in. zewnętrzna makieta Zameczku Promnice, ogród sensoryczny itp., maszyna do wykorzystania pisma Braille'a),
- zajęcia edukacyjne (m.in. materiały, rekwizyty), dla osób ze szczególnymi potrzebami w ramach projektów:
- Dzień Dziecka w Promnicach, Akademia Młodego Muzealnika,

- **Galeria jednego obrazu (jednego dzieła sztuki)** – czy jeden obiekt to wystawa? Problem dyletantów. Definicja wystawy. Czy w ogóle istnieje potrzeba takiej definicji?

- **W bibliotece muzealnej i multimedialnej. Księgozbiór a cyfryzacja.**

Otwarte Pracownie Konserwatorskie)

W pracowni konserwatora - spotkania pokazujące pracę konserwatorów w naszym muzeum

- działania edukacyjne, programy dla dzieci, rodzin i osób dorosłych - m. in. cykl zajęć dla dzieci pt. **Bon ton czyli...**, cykl zajęć dla młodzieży i dorosłych pt. **Różne koncepcje**

czytania obrazu,

- **Na dworze Anhaltów** – życie codzienne, wybrane dziedziny, np. uciechy stołu, ceremoniał dworski, podróże, kultura i sztuka...

- **Na dworze Hochbergów** – życie codzienne, wybrane dziedziny, np. uciechy stołu, ceremoniał dworski, podróże, kultura i sztuka...

- **W stulecie włączenia Ziemi Pszczyńskiej do odrodzonej Polski**, cykl wykładów,

- opieka nad praktykantami i studentami,

- Międzynarodowy Konkurs Plastyczny dla Dzieci i Młodzieży **Moja Przygoda w Muzeum.**

Działalność muzyczna:

a) **Koncerty Noworoczne**, 1 stycznia każdego roku,

b) **Wiosna z Fryderykiem**, cykl corocznych koncertów fortepianowych z udziałem laureatów Międzynarodowego Konkursu Chopinowskiego,

c) organizacja **Wieczorów u Telemanna** oraz następnych. Koncerty te odbywają się od 1979 r., również przy współpracy z Centrum Telemanna w Magdeburgu,

d) przygotowanie koncertów świątecznych – ok. 8 koncertów w grudniu każdego roku,

e) Współpraca z **Narodowym Instytutem Fryderyka Chopina** - koncerty, w tym w ramach programu "Młode Talenty"

f) **Koncerty edukacyjny dla dzieci i młodzieży** - współpraca z *Filharmonią Śląską, Ogniskiem Muzycznym w Pszczynie, orkiestrą dziecięco- młodzieżową "Śląskie Smyki", Szkołą Baletową w Bielsku-Białej;*

g) **Kursy Mistrzowskie Kałudiego Kałudowa**, przeznaczone dla solistek i solistów z całego świata, poszerzone o zajęcia prowadzone również przez wybitnych

- pedagogów pianistów, skrzypków. Ukoronowaniem kursów będą koncerty w Sali Lustrzanej,
- h) ***Nieszpory Ludźmierskie - oratorium Jana Kantego Pawлуśkiewicza do słów Leszka Aleksandra Moczulskiego***, wydarzenie plenerowe, na tarasach zamkowych,
  - i) ***Tosca – opera seria Giacomo Pucciniego***, wydarzenie plenerowe, na tarasach zamkowych,
  - j) Koncerty jazzowe i muzyki rozrywkowej w Stajniach Książęcych w Pszczynie,
  - k) Cykliczne koncerty dla dzieci i młodzieży w zamku i stajniach, w ramach *Audycji szkolnych*;
  - l) Współpraca z [oh!] Orkiestrą.

Remonty i inwestycje

Ze względu na brak szczegółowych informacji na temat wysokości środków finansowych, które Muzeum Zamkowe w Pszczynie otrzyma z budżetu Województwa Śląskiego w latach 2023 – 2030 można przedstawić w niniejszym programie jedynie projekty i potrzeby remontów czy inwestycji na ten okres.

- a) ***Rewitalizacja Zameczku Myśliwskiego wraz z otoczeniem towarzyszącym***
i przystosowanie do prowadzenia działalności muzealnej - zadanie ujęte w WPF,
- b) ***Rewitalizacja budynku Bramy Wybrańców wraz otoczeniem*** - w tym nadzór inwestorski. Obecnie budynek wymaga renowacji zwłaszcza elewacji i poszycia dachowego, a także założenia odpowiednich izolacji i tynków renowacyjnych. Na skutek migracji wód gruntowych powstały znaczne uszkodzenia fundamentów i murów, partii przyziemia i tynków na elewacjach. Renowacji wymagają ponadto gzymsy, które w latach 70 wykonano z płyty piłśniowej. Jest konieczność wymiany stolarki okiennej i drzwiowej. Dzięki pracom renowacyjnym zostanie jednocześnie przywrócony dawny układ poszycia dachu (dachówka ceramiczna w układzie łuskowym), zostaną między innymi wykonane opaski okienne, drenaż oraz poddany zostanie konserwacji kamienny detal architektoniczny.

Jest konieczność wymiany stolarki okiennej i drzwiowej. Dzięki pracom renowacyjnym zostanie jednocześnie przywrócony dawny układ poszycia dachu (dachówka ceramiczna w układzie łuskowym), zostaną między innymi wykonane opaski okienne, drenaż oraz poddany zostanie konserwacji kamienny detal architektoniczny. Rewitalizacja budynku jest planowana w latach 2021 - 2023.

- c) prace konserwatorsko – remontowe pomieszczeń piwnicy w skrzydle środkowym i ich adaptacja na cele muzealne – rok 2023 lub następne,
- d) kontynuacja nasadzeń zieleni na tarasach zamkowych i otoczeniu Stajni oraz w otoczeniu Zameczku Promnice, na podstawie archiwaliów,
- e) adaptacja budynku gospodarczego – stolarni na sklep i kasy – 2023 i następne,
- f) zainstalowanie w budynku zamku systemu klimatyzacji – w czasie upałów letnich temperatura przekracza często 35 stopni C, zaś wilgotność gwałtownie się zmienia. Warunki te ulegają szybkim i znacznym zmianom, co powoduje zagrożenie dla zdrowia zwiedzających, pracowników i jest niebezpieczne dla stanu zachowania eksponatów,
- g) zakup systemu kodów do oznakowania eksponatów – względy bezpieczeństwa,

Zakupy muzealiów – w miarę możliwości - na pozyskanie muzealiów z przeznaczeniem do rekonstruowanych pomieszczeń:

powiększanie zbiorów muzealnych poprzez zakupy i dary pod kątem uzupełniania luk na ekspozycji stałej, zastępowania depozytów własnymi obiektami, pamiątek związanych z pszczyńską rezydencją i jej właścicielami, kolekcji miniatur.

Prace i koncepcje konserwatorskie w latach 2023 – 2030.

Konserwacja zbiorów – na bieżąco w miarę możliwości,

Sterczyna- lukarna dachowa od strony północnej Zamku

Wykonanie kopii sterczyny ze zwieńczenia dachowej lukarny kamiennej od strony północnej zamku. Konieczność zastąpienia oryginalnej kamiennej sterczyny o ciężarze ok. 500 kg nowym obiektem znacznie lżejszym o budowie skorupowej z odpowiednim stelażem metalowym spowodowana została złym stanem technicznym oryginału stwarzającym ryzyko runięcia na część tarasu zamkowego o nasilonym ruchu

zwiedzających. Niska wytrzymałość mechaniczna poszczególnych fragmentów, zwłaszcza trzonu i podstawy kielicha, wielokrotnie już klejonych i wzmacnianych, na skutek coraz częstszych silnych wichrów i huraganów może stworzyć bardzo poważne niebezpieczeństwo. Kopia sterczyny wykonana zostanie z tzw. sztucznego kamienia (żywica + kruszywo o odpowiednim uziarnieniu i barwie).

Oryginalny kwiaton, po konserwacji kamienia, tzw. konserwacji zachowawczej (wzmocnienie połączeń konstrukcyjnych, oczyszczenie i utwardzenie powierzchni) umieszczony może być w wydzielonej części dziedzińca wschodniego jako zaczątek przyszłej ekspozycji zewnętrznej, jako rodzaj tzw. lapidarium, zachowanych elementów oryginalnych z dawnego wystroju elewacji i dachów budynków kompleksu zamkowego (fragmenty kamiennych sterczyn, tzw. płomieni, metalowe grzebienie i dekoracje roślinne dachu, kroksztyny ceramiczne ze gzymsów stajni i wozowni, słupy kamienne z dawnego ogrodzenia, fragmenty kamiennych lukarn z oficyny i inne.)

Słup kamienny z 1801 r. z napisami w czterech językach: łacińskim, niemieckim, francuskim i polskim.

Słup przeniesiony z zachodniej części parku książęcego, po wstępnych pracach konserwatorskich (utwardzenie miejscowe kamienia, oczyszczenie powierzchni) eksponowany jest obecnie na dziedzińcu zamkowym, przy elewacji wschodniej zamku. Proponowane miejsce nowej ekspozycji słupa odcinek łąki parkowej zamkniętej z trzech stron alejami parkowymi, a od strony południowej budynkami stajni i wozowni, wraz z mosiężną makietą, przedstawiającą budynki istniejące i już nieistniejące dawnego zespołu gospodarczego stajni, wozowni i garaży (kuźnia, myjnia i warsztaty samochodowe) na małym skwerku odpoczynkowym z ławkami oraz odpowiednio zaprojektowana zielenią.

Ujeżdżalnia zamkowa; wygląd budynku całkowicie zmieniony łącznie ze wzniesieniem przybudówek na elewacji południowej podczas przebudowy i adaptacji na cele sali sportowej pod koniec lat 60. XX w. W związku z planowaną budową, m.in. Miejskiego Ośrodka Sportu należy rozpocząć starania o odzyskanie tego budynku jako istotnej części kompleksu zamkowego, a po przywróceniu wyglądu pierwotnego elewacji, zwłaszcza zachodniej i północnej, wewnątrz adoptować na nowoczesną galerię

wystawową

z uwzględnieniem współczesnych środków przekazu i ekspozycji. Mogą tu być pokazywane wystawy tzw. muzealne, także sztuki współczesnej, z uwzględnieniem dokonań artystów współczesnych a także różne działania artystyczne, także koncerty muzyczne, przedstawienia teatralne i inne. Galeria ta pozwoli również na gromadzenie dzieł

i dokumentacji twórczości przede wszystkim artystów pszczyńskich. Wtedy będziemy mogli przywrócić pierwotną funkcję wozowni zamkowej, która obecnie wykorzystywana jest jako pomieszczenie do organizowania wystaw czasowych i eksponować tam zabytkowe pojazdy konne, i motorowe, związane z dworem pszczyńskim i różnymi książęcymi instytucjami.

Oficyna zamkowa.

Po przejęciu przez Muzeum Zamkowe w Pszczynie budynku dawnej oficyny zamkowej wraz z przyległościami i włączeniu go w działalność wystawienniczą, naukową

i konserwatorską, historyczny, a rozbity dotąd, układ pszczyńskiego kompleksu zamkowo – parkowego, zostanie w dużej już części scalony w jedną całość. Budynek oficyny stanowi także jedność urbanistyczną, także i komunikacyjną z Bramą Wybrańców, czyli obecnie z kasą i sklepem muzealnym z jednej strony, a po przeciwnej stronie (elewacja południowa) z kawiarnią i widokowym tarasem.

tzw. Tajne przejście i Lochy podziemne.

Odsłonięcie pozostałych fragmentów kanału, którego wylot widoczny jest po obu stronach mostka nad dawną fosą zamkową: pod mostkiem i wzdłuż nasypu od strony południowej oraz pod i poza, biegnie sklepiony, ceglany kanał tarasem zamkowym od strony zachodniej wys. ok. 130 cm, utworzony, od południa, w miejscu biegu zlikwidowanego potoku Młynówka. Za budynkiem Bramy Wybrańców potok skręcał ostro w kierunku północnym, biegł wzdłuż obecnej elewacji wschodniej oficyny, potem skręcał na wschód i biegł wzdłuż elewacji północnych ujeżdżalni, stajni, powozowni i dawnego młyna obsługując urządzenia młyńskie. Kierunki biegu potoku są dokładnie udokumentowane, ale całkowicie nie są znane głębokości i poziomu jego

koryta. Różnica pomiędzy widocznym obecnie poziomem koryta potoku wynosi kilka metrów. Konieczne staje się wykonanie interdyscyplinarnych badań (geodezyjnych, hydrologicznych, georadarowych i innych oraz badań archeologicznych, gdyż pomiędzy obecna oficyną a kościołem znajdował się kiedyś cmentarz. Dzięki badaniom może uda się zrekonstruować położenie dna potoku i jego pierwotny kształt – może to również wyjaśnić, jak biegł ten potok lub odnoga rzeki Pszczyńki napędzająca koła młyńskie w budynku dawnego młyna (obecnie Galeria Zamkowa).

-Rozbudowa komunikacji pomiędzy tzw. tajnym przejściem wewnątrz budynku zamku a kanałami zewnętrznymi

Wystawa rzeźby plenerowej

Kontynuacja działań w kierunku utworzenia ekspozycji plenerowej współczesnej rzeźby; zaczątkiem takiej galerii powstałej na pocz. lat 70. XX w. są dzieła art. rzeźbiarza Grzegorza Kozika w parku zamkowym. Mogą tu być eksponowane rzeźby i modela plenerowe artystów pszczyńskich, m.in. prof. Stanisława Hochuła i Joachima Krakowczyka.

Mała architektura (wazy, altanka metalowa na tarasach, altana na dziedzińcu wschodnim, „tajne przejście”).

- Kontynuacja prac związanych z rekonstrukcją dawnego układu i wyglądu najbliższego otoczenia zamku; ponowne ustawienie dekoracyjnych waz kwiatowych na klombach tarasowych od strony zachodniej; ceramiczne wazy eksponowane pierwotnie na tarasach zastąpić można wazami metalowymi ze zbiorów muzealnych, zresztą w tym celu były one konserwowane w 2007 r., a poprzednio umieszczone były wzdłuż elewacji zachodniej.

- Rekonstrukcja metalowej, ażurowej altanki znajdującej się w narożniku północno-zachodnim tarasów

- Renowacja, remont i przystosowanie do zwiedzania części tzw. tajnego przejścia znajdującej się w obrębie murów zamku, tarasów i schodów oraz fragmentu łąki od strony zachodniej. Może uda się połączyć dwa zachowane odcinki kanału, od strony zachodniej

i południowej tarasów.

Nagrobek księżnej Henrietty Luizy ks. zu Holstein-Beck, żony Fryderyka Ferdynanda Anhalta na cmentarzu św. Jadwigi w Pszczynie z ok. 1833 r. –cokół kamienny z odpowiednią inskrypcją (obecnie tekst usunięty), metalowy krzyż z oplatającym go węzem (wyrób huty gliwickiej podobnie jak krzyż na grobie księcia Ludwika Anhalta.
-Konserwacja kamiennej płyty i cokołu wraz z rekonstrukcją inskrypcji oraz metalowego krzyża, uporządkowanie otoczenia.

Schody kamienne od strony zachodniej.

-Konserwacja kamienia oraz remont posadowienia kamiennych stopni i bloków bocznych (policzków) schodów.

Dziedziniec zamkowy w części północno-wschodniej

-Wykonanie nowej nawierzchni z kostki granitowej od bramy do parku w kierunku północnym w celu usprawnienia komunikacji aleją główną biegnącą do cmentarza św. Jadwigi a alejami bocznymi.

Budynek dawnej siedziby Policji Państwowej - dziedziniec gospodarczy Stajni.

Budynek zarządzany przez AZK, opuszczony, systematycznie dewastowany. W budynku tym do lat 30. XX w. znajdowała się komenda Policji Państwowej, wcześniej, podobnie jak istniejący budynek obecnego przedszkola z 1902 r. był jednym z elementów zabudowań gospodarczych stajni, wozowni i garaży książęcych. Za zgodą Zarządu Województwa i władz Pszczyny należałoby przekazać budynek na własność Muzeum Zamkowego w Pszczynie.

Sala lustrzana

-Konserwacja wystroju Sali (lustra, boazerie, sztukaterie, polichromia, obrazy sztalugowe, parkiety, bufet, wyposażenie ruchome) Sala Lustrzana, zbudowana została podczas rozbudowy zamku prowadzonej w latach 70. XIX wieku. Salę zdobią dwa okazałe lustra

o powierzchni ponad 14 m² każde oraz 5 kryształowych żyrandoli. W ścianie południowej trzy okna o wysokości ok. 8 m, w ścianie przeciwległe drzwi do Galerii Lustrzanej oraz balkony z metalowymi balustradami. Poniżej gzymsu umieszczonych jest 16 obrazów

z przedstawieniami alegorii pór roku i miesięcy.

Plafon i fryz roślinny: liczne i głębokie spęknięcia tynku z malowidłem na całej powierzchni plafonu, szczególnie głębokie wzdłuż narożników, część środkowa plafonu pociemniała. Pociemniałe są również wykonane później retusze i przemalowania powierzchnia malowideł silnie zabrudzona i pociemniała. W kilku miejscach widoczne są rozwarstwienia tynków oraz ubytki warstwy malarskiej i pobiał.

Gzyms: silne zabrudzenie dekoracji sztukatorskiej, liczne ubytki elementów rzeźbiarskich, skorodowane partie złoceń, pociemniałe retusze i przemalowania, osłabione połączenia konstrukcyjne Fragmenty drewnianej okładziny poluzowane, widoczne liczne szerokie odspojenia i spękania drewna, zapraw i malatury.

Ściana południowa: boazeria i okładzina drewniana z licznymi uszkodzeniami, lakier zmatowiały i złuszczony. Liczne drobne ubytki drewna i malatury. W płycinach tynki i elementy sztukatorskie uszkodzone, w znacznej części wymagające rekonstrukcji, tynki odspojone od podłoża, rozwarstwione i „zmurszałe”.

Przeprowadzenie badań archeologicznych i architektonicznych.

Stajnie - Poszerzenie badań archeologicznych i architektonicznych wzdłuż elewacji północnych Ujeżdżalni, Stajni, Wozowni i Garaży; podczas prac remontowych prowadzonych w ubiegłych latach odsłonięto pozostałości dawnych fundamentów budynków usytuowanych prostopadle do obecnych zabudowań a także na elewacji Garaży inny układ otworów wejściowych i okiennych oraz partie ścian o wątku ceglano-kamiennym.

Zamek – badania sondażowe w pomieszczeniu piwnicy w skrzydle wschodnim wykazały obecność starych fundamentów datowanych wstępnie na XVI – XVII w. z późniejszymi przebudowami. Może jest to wieża obronna, tzw. stołp. Wymaga to w najbliższych latach znacznego rozszerzenia zakresu badań archeologicznych i architektonicznych w tym pomieszczeniu i sąsiednich w celu dokładniejszego rozpoznania dziejów budowlanych zamku pszczyńskiego.

Magazyny muzealne

– w związku z tym, że wytrzymałość zabytkowych stropów w większości drewnianych pomiędzy trzecim a drugim piętrem zamku jest zbyt niska, zachodzi bezwzględna konieczność przeniesienia magazynów muzealnych do odpowiednio przygotowanych pomieszczeń. Stropów w budynku zamku nie da się wymienić ani wzmocnić, dlatego wydaje się, że po przejściu przez Muzeum dawnej oficyny zamkowej, która wymagać będzie przeprowadzenia znacznych prac budowlano-remontowych, założenie odpowiednio wytrzymałych stropów będzie możliwe. Wtedy w budynku tym mogą się znaleźć nowoczesnie wyposażone magazyny muzealne sztuki, biblioteka zamkowa i,

ewentualnie, pomieszczenia Archiwum Państwowego w Katowicach, Oddział w Pszczynie.

Promnice – zameczek, otoczenie.

- Zameczek Myśliwski w Promnicach, ze względu na swe położenie niemal w środku dawnej Puszczy Pszczyńskiej oraz nad Jeziorem Paprockim, stanowiącym obecnie rozbudowany ośrodek rekreacyjny dla mieszkańców pobliskich miast, stanowić może dodatkowe atrakcję turystyczną a także stać się propagatorem m.in. bogatej tradycji łowieckiej na historycznej Ziemi Pszczyńskiej.

Budynek „Zameczku” – adaptacja części pomieszczeń na cele muzealne:

- ekspozycja obiektów zabytkowych z dziedziny szeroko pojętego łowiectwa i gospodarki leśnej na ziemi pszczyńskiej, m.in. pamiątki i fotografie z polowań, pomniki „leśne” upamiętniające udział ważnych osób w tych polowaniach, pamiątki, dokumenty, opisy, leśniczówki i gajówki, itp. Współpraca z polskimi i zagranicznymi organizacjami i stowarzyszeniami myśliwskimi i kołami łowieckimi –popularyzacja działalności.

Budynek tzw. „Gajówki”

- część hotelowa i gastronomia prowadzona w ograniczonym zakresie; wykorzystanie dużej Sali dla konferencji tematycznych związanych z gospodarką leśną dawną i współczesną, działania edukacyjne oraz koncerty.

Otoczenie – możliwość organizowania imprez plenerowych: wystawy i instalacje sztuki współczesnej, ale o tematyce nawiązującej do charakteru zabytkowego kompleksu muzealnego, kameralne koncerty letnie (powrót do tzw. poranków muzycznych, np.

o tematyce „leśnej”), widowiska teatralne i operowe, także filmowe. Kawiarnia letnia oraz sprzedaż wydawnictw i pamiątek.

Współczesne budynki gospodarcze:

- pawilon do organizowania wystaw sztuki /dawnej i współczesnej/ o tematyce myśliwskiej, prowadzenie prelekcji i warsztatów tematycznych oraz lekcji muzealnych

- „parking” dla pojazdów i zaprzęgów oraz miejsce odpoczynku dla koni; zachowana jest jeszcze w dużych fragmentach dawna aleja – droga, łącząca zamek pszczyński z zameczkiem w Promnicach. Można to wykorzystać do wprowadzenia komunikacji powozami konnymi jako dodatkową atrakcję turystyczną połączoną z przejazdem aleją oraz lasami. Także zimą saniami.

-

Zbiory

- Bieżące prowadzenie inwentarzy muzealnych,
- Oznakowanie eksponatów kodami identyfikacyjnymi,
- Stworzenie profesjonalnie wyposażonych magazynów:
  - broni
  - malarstwa (z wydzieleniem osobnego magazynu malarstwa na desce)
  - malarstwa miniaturowego
  - grafiki
  - rzeźby
- Kontynuacja tworzenia cyfrowej biblioteki obejmującej fotografie wszystkich eksponatów,
- Uzupełnianie kart katalogowych w bazie Muzeo, obejmującej nasze eksponaty muzealne,
- Wprowadzenie do inwentarza kolekcji starodruków (obecnie w inwentarzu biblioteki muzeum).

Moja działalność i dokonania na stanowisku dyrektora Muzeum Zamkowego w Pszczynie, zajmowanym od 2001 roku, została dostrzeżona i doceniona przez władze państwowe, samorządowe i różne instytucje, i stowarzyszenia, czego wyrazem są m.in. odznaczenia i dowody uznania, otrzymane przeze mnie w latach 2001 – 2021:

1. Brązowy Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” – MKiDN 12.04.2006 r.
2. Złota Odznaka Honorowa „Za Zasługi dla Województwa Śląskiego” – Sejmik Województwa Śląskiego – kwiecień 2006 r.
3. Statuetka z okazji X - lecia LIONS CLUB PSZCZYNA’95 – 16.09.2006 r
4. Statuetka i Medal za wspólną organizację "VI Wielkiego Pikniku Regiony Europy i Świata" - Konsulat Republiki Słowenii - 22.06.2008 r.

5. Medal „W 65-tą rocznicę zwycięstwa Honor i Chwała Uczestnikom II Wojny Światowej i Powojennej Zbrojnej Konspiracji Niepodległościowej 1945 2010”
6. Srebrny Medal „Za Zasługi dla Obronności Kraju” – MON – 02.11.2010 r.
7. Medal i Dyplom „Pro Memoria” za wybitne zasługi w utrwalaniu pamięci o ludziach i czynach w walce o niepodległość Polski podczas II wojny światowej i po jej zakończeniu – Urząd d Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych – 27.09.2011 r.
8. Medal MON „Na lądzie, w powietrzu i na wodzie”
9. Złoty Medal „Zasłużony dla łowiectwa Śląskiego” – Rada Okręgowa Polskiego Związku Łowieckiego w Katowicach – 27.08.2015 r.
10. Dyplom za zaangażowanie w organizację obchodów 150 – lecia żubrów pszczyńskich – 09.09.2015 r.
11. Platynowy Laur Umiejętności i Kompetencji 2015 w kategorii „Kultura i Media” – przyznany przez kapitułę Regionalnej Izby Gospodarczej w Katowicach -16.01.2016r.
12. Złoty Medal „Za długoletnią służbę” – Prezydent RP - 2016 r.
13. Srebrny Medal „Zasłużony Kulturze Gloria Artis” – MKiDN 2016
14. Order Odrodzenia Polski, Polonia Restituta – odznaczenie państwowe – 2021.